

Spis treści

Wprowadzenie 9

1. Zaproszenie do dyskusji 9
2. Nowa ustawa o szkolnictwie wyższym i nauce – uwagi ogólne 10
3. Centralna organizacja procesu kształcenia, zadań badawczych i społecznych 21
4. Przemysł, biznes i polityka – zewnętrzne czynniki zmian 30
  - 4.1. Przemysł 4.0 30
  - 4.2. Czego biznes oczekuje od prawnika 32
  - 4.3. Polityka i „bezzstronny naukowiec” 35
5. Wieloparadygmatyczność a pozytywizm 37
6. System kształcenia 40
7. Wiedza studentów prawa o przestępczości i postawy studentów prawa 42
8. Jak prawnicy oceniają swoje kompetencje? 45

Rozdział I. Ogólne problemy kształcenia prawników 51

1. Od podnoszenia poziomu scholaryzacji po doskonałość naukową 51
2. Myślenie krytyczne 57
3. *If you want to teach me, you have first to reach me* 61
4. Kod wypracowany, linearne rozumowania czy kod prosty 64
5. „Brak autora” w Internecie 65
6. Nudne studia i „tania wiedza” 68

Rozdział II. Interesariusze 71

1. Kontakty uczelni i wydziałów prawa z otoczeniem 71
2. Zewnętrzni interesariusze w radzie uczelni
a profile kształcenia prawników 76
2. „Wpływ społeczny” nauk prawnych 80
4. Innowacje społeczne jako „wpływ społeczny” 84
5. Zawodowe samorządy prawnicze jako interesariusze 86
6. Absolwenci prawa jako interesariusze 96
7. Młodzież jako interesariusze 99
  - 7.1. Sukces życiowy 99
  - 7.2. Brak wiedzy politycznej, postawa
prodemokratyczna 34% licealistów 101
  - 7.3. Paternalizm państwa 103
  - 7.4. Lewica czy prawica 104
  - 7.5. Portret pokolenia Z 105
  - 7.6. Czego uczy szkoła?
Powierzchnowa nauka, brak kreatywności 108
  - 7.7. Licea – szkoły bez właściwości,
utopia ogólnego wykształcenia maturzystów 110
  - 7.8. Młodzież a technologie cyfrowe, czyli metody „podające”
i transmisyjny charakter edukacji 111
8. Władza publiczna, centra badawcze
i akredytacyjne jako interesariusze 113
9. W innych państwach 117
10. Prawnicy – „obrońcy Konstytucji” i „wymiaru
sprawiedliwości” jako interesariusze 120
11. Dziesięć pytań do interesariuszy 123

Rozdział III. Powiązanie badań naukowych i kształcenia.

**Dla kogo i po co robi się badania w naukach prawnych
i jaki to ma związek z kształceniem? 127**

1. Kategoria naukowa uczelni a kształcenie –
profil ogólnoakademicki i praktyczny 127
2. Pracownicy badawczy, badawczo-dydaktyczni i dydaktyczni 128

3. Nowa relacja badań i kształcenia i jej skutki dla prawa – zarys problemów 134
4. Zmiana kierunku komunikacji naukowej w naukach prawnych – czy jest możliwa? 142
5. Władza Impact Factora czy władza „social factora”? 147
6. Znaczenie polskiego języka prawniczego a publikacje 149
7. Prawnicy praktycy jako nauczyciele prawa 151

Rozdział IV. Modele uniwersytetu a kształcenie prawników 153

1. Model Humboldta czy model uniwersytetu przedsiębiorczego 153
2. Janusowe oblicze administracji uczelni 162
3. Nowe jednostki organizacyjne prawa zamiast wydziału prawa 166
4. Autonomia uniwersytetu, nauki i naukowców a nowa ustawa 170
  - 4.1. Autonomia instytucjonalna 170
  - 4.2. Autonomia poznawcza 173
5. Model Foucaulta. Uczelnie powinny być heterotropiami 177
6. Władza nad poznaniem 181
7. Władza nad funduszami na badania 187
8. Zarządzanie hybrydowe na uczelniach i jego skutki dla kształcenia prawników 189

Rozdział V. Metody kształcenia prawników – niektóre uwarunkowania 197

1. Student prawa w Internecie 197
  - 1.1. Myślenie linearne a myślenie asocjacyjne 197
  - 1.2. Hipertekstualność w kształceniu prawnika 200
  - 1.3. Życie online a studiowanie prawa 203
  - 1.4. Nowe pole komunikacji w kształceniu prawników 205
  - 1.5. Uwagi o *digital learning* na prawie i „inteligentnych strategiach studiowania” 208
  - 1.6. Narzędzia e-learningu 210
2. Profile studiów 211
  - 2.1. Interdyscyplinarność czy studia skoncentrowane na dogmatyce prawa 211

- 2.2. Atomizacja, separacja, fragmentaryzacja,
wąska specjalizacja 214
- 2.3. Droga do zawodu przez aplikację albo bez aplikacji 216
- 2.4. O potrzebie ćwiczeń strategii wygrana/wygrana 219
- 2.5. Metody aktywizujące 223
- 3. Nowe szkoły doktorskie niebędące studiami trzeciego stopnia 227
- 4. Prawnik humanista czy prawnik technik społeczny 229
- 5. Czas studiowania 233
- 6. Nauka czy instrumentarium dla praktyki, ciąg dalszy rozważań 234
- 7. Jawne i ukryte programy edukacji prawniczej,
czyli ważne jest drugie dno 236
- 8. Kilka uwag o dyskusjach programowych na przestrzeni lat 238
- 9. Kształcenie według podziału na tradycyjne gałęzie prawa
a nowe obszary prawa i nowe potrzeby praktyki prawniczej 243
- 10. Rama programu studiów prawniczych – projekt do dyskusji 248
- 11. Czy trzeba stworzyć katedrę dydaktyki nauk prawnych? 251
- 12. *Per fas et nefas* – jak uczyć w czasie kryzysu? 254

Bibliografia 259

Spis rycin 271

Abstract 273